

Témy na prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry pre uchádzačov o štvorročné štúdium na Gymnáziu v Považskej Bystrici máj 2022

1. Pravopis

Úloha 1

V ktorej z uvedených možností nie je chyba v písaní začiatočných písmen?

- A. košičan, Slovenská národná galéria, Ulica mieru, Štúrova škola
- B. Avari, Indiáni, černosi, štúrovci
- C. Ekonomická univerzita, Právnická fakulta Univerzity Komenského, ulica Mieru D. Preteky Mieru, Opera Predaná nevesta, Kino Fatra

Úloha 2

V ktorej z možností sú napísané všetky slová bezchybne?

- A. tri nuly, náhly sa domov, rozsiahly povrch, gotické katedrály
- B. veľké problémy, stlmí svetlá, hrmí, strmý chodník
- C. belasý odtieň, kosí trávu, dažďové pralesy, neznáme hlasi
- D. šálok, krhiel, právd, vdovi, paní

Úloha 3

V ktorej z možností sú uvedené chýbajúce písmená i/í, y/ý v správnom poradí?

Kalinčiak postav_ zemanov v_ kresl_ l tak živo a pravdivo, že sa stal_ t_ pm_.

- A. y,y,i,i,y,i
- B. y,y,i,i,i,i
- C. y,i,i,y,y,y
- D. y,y,i,y,i,y

2. Zvuková rovina jazyka

Úloha 1

V ktorej z možností je aspoň v jednom slove porušené pravidlo o rytmickom krátení? A.

- S kamarátom sa stretneme v škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse.
- B. Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline.
- C. Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete. D. Prvé rande neberte príliš vážne.

Úloha 2

Vyberte, ktoré zo slov obsahuje súčasne mäkkú, tvrdú aj obojakú spoluhlásku? A. lisovať B. pochvala C. odzbrojiť D. dochádzal

Úloha 3

Vyberte možnosť, v ktorej dochádza k spodobovaniu.

- A. v bubne
- B. rozdeliť
- C. chlieb s maslom
- D. odletieť

3. Morfológická rovina jazyka - – gramatické kategórie

Úloha 1

V ktorej z možností je nesprávne určená jedna z gramatických kategórií alebo vzor?

- A. po zemi – ženský rod, lokál, singulár, vzor dlaň
- B. rekordéri – mužský rod, nominatív, plurál, vzor chlap
- C. vedľa budovy – ženský rod, genitív, singulár, vzor žena
- D. na poli – stredný rod, lokál, singulár, vzor vysvedčenie

Úloha 2

Určte gramatické kategórie a vzor v podčiarknutom podstatnom mene.

S čistým svedomím najďalej zájdeš.

- A. str. rod, pl., A, srdce
- B. str. rod, sg., I, vysvedčenie
- C. str. rod, pl., I, srdce
- D. str. rod, sg., G, vysvedčenie

Úloha 3

V ktorej z možností sú správne určené kategórie a vzor?

- A. pracovali na roli – vzor ulica, lokál, singulár
- B. strediskom kultúry boli kláštory – vzor žena, genitív, plurál
- C. strediskom kultúry boli kláštory – vzor žena, nominatív, plurál
- D. vyrúbali na jar stromy – vzor dub, nominatív, plurál

4. Morfológická rovina jazyka – slovné druhy

Úloha 1

Vyberte vetu s ukazovacím zámenom.

- A. Aký film si videl včera?
- B. Z tmy sa vynoril akýsi tieň.
- C. V dome nie je druhá dielňa. D. Chcela mať tamten bicykel.

Úloha 2

Zistite koľko akostných prídavných mien je vo vete:

Smutný pohľad na malý kus popolavého neba, holú stenu susedného domu a cez nízke šindľové strechy na biele jednotvárne vršky, žltú dielňu s komínom naplňoval človeka ťažkým, oloveným citom.

- A. 8
- B. 9
- C. 7
- D. 6

Úloha 3

Vyberte, ktorá veta neobsahuje číslovku.

- A. S oboma deťmi majú starosti.
- B. Ponúkajú dvojaké jedlá.
- C. Viacerí sa vyhovárali.
- D. Letecká jednotka sa stratila v tme.

5. Lexikálna rovina jazyka – delenie slovné zásoby

Úloha 1

Vyberte, ktoré z uvedených slov je protikladom k slovu *dôvtipný*.

- A. vážny
- B. bezduchý
- C. prchký
- D. smutný

Úloha 2

Označte synonymum k slovu *vlohy*.

- A. nadanie
- B. snaha
- C. úsilie
- D. vedomosti

Úloha 3

Vyhľadajte, v ktorej z možností sú uvedené iba spisovné slová a spojenia slov?

- A. o hodinu, pečiatka, v priebehu hodiny
- B. vzhľadom na to, razítko, milá k niekomu
- C. ísť po kamaráta, bielizeň, behom hodiny
- D. za hodinu, po prvé, pre chorobu neprišiel

Úloha 1

Určte, ktorú vlastnosť človeka vyjadruje daný frazeologizmus.

Vie, odkiaľ vietor fúka.

- A. neposedný
- B. bystrý
- C. prispôsobivý
- D. prefikáný

Úloha 2

Ktoré je správne poradie druhov frazeologizmov?

Dostal sa z blata do kaluže.

Stojí ako kôl v plote.

Na tri krále o krok ďalej.

My o vlku a vlk za dverami.

- A. porekadlo, porekadlo, prirovnanie, pranostika
- B. porekadlo, prirovnanie, pranostika, porekadlo
- C. pranostika, prirovnanie, porekadlo, prirovnanie
- D. prirovnanie, porekadlo, pranostika, porekadlo

Úloha 3

Z ukážky vypíšte zložené slovo.

O Štefanovi Baničovi a jeho živote vieme pomerne málo, pretože ako väčšina Slovákov, chudobných maloroľníkov, nemal doma na ružiach ustlané. _____

Úloha 1

Urč vetu podľa členitosti.

Prišiel domov až večer. A.

dvojčlenná úplná

- B. jednočlenná neslovesná
- C. jednočlenná slovesná
- D. dvojčlenná neúplná

Úloha 2

Ktorá z viet je jednočlenná slovesná? A.

Nová čerpacia stanica.

B. Fínsko bolo výrobcom úspešného modelu telefónu Nokia.

C. Prší celý deň.

D. Poďte sa na to rýchlo pozrieť!

Úloha 3

Urči, akým typom vety je veta: *Popoludnie.*

- A. holá
B. neúplná
C. úplná
D. jednočlenná

8. Syntaktická rovina jazyka – vetné členy

Úloha 1

Ktoré slovo je vo vete nezhodným prívlastkom?

Lahký závan vetra rozvíril krásnu vôňu.

- A. ľahký
B. krásnu
C. vetra
D. závan

Úloha 2

Určite, v ktorej vete nie je vyjadrený podmet.

- A. Máloktoľý človek je bez chýb. B. Ved' aj tak bola priveľmi stará.
C. Ale ved' tá váza nemala nijakú cenu! D. Sestra sa pýta.

Úloha 3

Doplňte presný názov vetného člena zvýrazneného vo vete.

Deti starej mame pravidelne nosievali malú kyticčku voňavých ruží.

9. Štylistická rovina jazyka

Úloha 1

Aké je poradie jazykových štýlov, ku ktorým patria žánre?

prednáška – fejtón – inzerát – poštová poukážka

- A. publicistický, hovorový, publicistický, odborný
B. odborný, umelecký, administratívny, administratívny
C. rečnícky, hovorový, publicistický, odborný
D. publicistický, umelecký, administratívny, administratívny

Úloha 2

Ktorými vetami sa začína a končí príbeh?

1. Pracujete u nás už dosť dlho.
2. Šéf jej preto istého dňa povedal milú správu.
3. A v práci si počínate veľmi dobre.
4. Bez akýchkoľvek pripomienok holila bradu, ba i niekoľkodňové strnisko.
5. A tak žiletka ostří šéfove ceruzky.
6. Žiletka si roky-rokúce poctivo a svedomito plnila svoje povinnosti.
7. Patrí vám preto povýšenie.

- A. 2 a 4
- B. 6 a 7
- C. 1 a 5
- D. 6 a 5

Úloha 3

Uved'te, aký slohový postup je uplatnený v ukážke.

Pozývame Vás na zasadnutie rodičovskej rady, ktoré bude v stredu 10.júna 2021 o 18. 00 v 9. A triede.

10. Literárna teória

Úloha 1

Znakom balady je:

- A. veľký rozsah, obsiahle dielo
- B. dobrý koniec
- C. gradácia
- D. je iba ľudového pôvodu

Úloha 2

Uved'te, akým básnickým prostriedkom je zvýraznené slovné spojenie v texte:

*V plechových rúrach pri uhloch domu cengali kvapky roztopeného snehu. Smutný pohľad na malý kus popolavého neba, holú stenu susedného domu a cez nízke šindľové strechy na biele jednotvárne vršky, žltú dielňu s komínom naplňoval človeka ťažkým, **oloveným citom**.*

a/ metafora

c/ epiteton b/ personifikácia

d/ nonsens

Úloha 3

Určite literárny druh ukážky.

Pokojný večer na vršky padal

Na sivé polia

V poslednom líči starootcovská

horela rola

Z cudziny tulák kročil som na ňu

bázlivou nohou

Slnko jak koráb v krvavých vodách

Plá pod oblohou

Témy na prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry pre uchádzačov o štvorročné štúdium na Gymnáziu v Považskej Bystrici máj 2022 - riešenie

1. Pravopis

Úloha 1

V ktorej z uvedených možností nie je chyba v písaní začiatočných písmen?

- D. košičan, Slovenská národná galéria, Ulica mieru, Štúrova škola
- E. **Avari, Indiáni, černosi, štúrovci**
- F. Ekonomická univerzita, Právnická fakulta Univerzity Komenského, ulica Mieru D. Preteky Mieru, Opera Predaná nevesta, Kino Fatra

Úloha 2

V ktorej z možností sú napísané všetky slová bezchybne?

- A. tri nuly, náhly sa domov, rozsiahly povrch, gotické katedrály
- E. **veľké problémy, stlmí svetlá, hrmí, strmý chodník**
- F. belasý odtieň, kosí trávu, dažďové pralesy, neznáme hlasí
- G. šálok, krhiel, právd, vdovi, paní

Úloha 3

V ktorej z možností sú uvedené chýbajúce písmená i/í, y/ý v správnom poradí?

Kalinčiak postav_ zemanov v_ kresl_ l tak živo a pravdivo, že sa stal_ t_ pm_ .

- E. **y,y,i,i,y,i**
- F. y,y,i,i,i,i
- G. y,i,i,y,y,y
- H. y,y,i,y,i,y

2. Zvuková rovina jazyka

Úloha 1

V ktorej z možností je aspoň v jednom slove porušené pravidlo o rytmickej krátení? A.

- S kamarátom sa stretne v škole, u kamarátov, na dovolenke, v autobuse.
- D. Keď idete so spolužiakom sami dvaja zo školy, zastavíte sa na zmrzline.
- E. **Alebo sa stretnete v meste s niekým, s kým si týždeň chatujete na internete. (niekým)**
- D. Prvé rande neberte príliš vážne.

Úloha 2

Vyberte, ktoré zo slov obsahuje súčasne mäkkú, tvrdú aj obojakú spoluhlásku? A. lisovať B. pochvala C. **odzbroit'** D. dochádzal

Úloha 3

Vyberte možnosť, v ktorej dochádza k spodobovaniu.

- E. v bubne
- F. rozdeliť
- G. **chlieb s maslom (s sa mení na z)**
- H. odletieť

3. Morfológická rovina jazyka - gramatické kategórie

Úloha 1

V ktorej z možností je nesprávne určená jedna z gramatických kategórií alebo vzor?

- E. po zemi – ženský rod, lokál, singulár, vzor dlaň
- F. rekordéri – mužský rod, nominatív, plurál, vzor chlap
- G. vedľa budovy – ženský rod, genitív, singulár, vzor žena
- H. **na poli – stredný rod, lokál, singulár, vzor vysvedčenie (správne je vzor srdce)**

Úloha 2

Určte gramatické kategórie a vzor v podčiarknutom podstatnom mene.

S čistým svedomím najďalej zájdeš.

- E. str. rod, pl., A, srdce
- F. **str. rod, sg., I, vysvedčenie**
- G. str. rod, pl., I, srdce
- H. str. rod, sg., G, vysvedčenie

Úloha 3

V ktorej z možností sú správne určené kategórie a vzor?

- E. **pracovali na roli – vzor ulica, lokál, singulár**
- F. strediskom kultúry boli kláštory – vzor žena, genitív, plurál
- G. strediskom kultúry boli kláštory – vzor žena, nominatív, plurál
- H. vyrúbali na jar stromy – vzor dub, nominatív, plurál

4. Morfológická rovina jazyka – slovné druhy

Úloha 1

Vyberte vetu s ukazovacím zámenom.

D. Aký film si videl včera?

E. Z tmy sa vynoril akýsi tieň.

F. V dome nie je druhá dielňa. D. **Chcela mať tamten bicykel.**

Úloha 2

Zistite koľko akostných prídavných mien je vo vete:

Smutný pohľad na malý kus popolavého neba, holú stenu susedného domu a cez nízke šindľové strechy na biele jednotvárne vršky, žltú dielňu s komínom naplňoval človeka ťažkým, oloveným citom.

C. 8

C. 7 (smutný, malý, holú, nízke, biele, žltú, ťažkým)

D. 9

D. 6

Úloha 3

Vyberte, ktorá veta neobsahuje číslovku.

A. S oboma deťmi majú starosti.

E. Ponúkajú dvojité jedlá.

F. Viacerí sa vyhovárali.

G. **Letecká jednotka sa stratila v tme.**

5. Lexikálna rovina jazyka – delenie slovnej zásoby

Úloha 1

Vyberte, ktoré z uvedených slov je protikladom k slovu *dôvtipný*.

A. vážny **B. bezduchý** C. prchký D. smutný

Úloha 2

Označte synonymum k slovu *vlohy*.

A. nadanie B. snaha C. úsilie D. vedomosti

Úloha 3

Vyhľadajte, v ktorej z možností sú uvedené iba spisovné slová a spojenia slov?

E. **o hodinu, pečiatka, v priebehu hodiny**

F. vzhľadom na to, razítko, milá k niekomu

G. ísť po kamaráta, bielizeň, behom hodiny

H. za hodinu, po prvé, pre chorobu neprišiel

Úloha 1

Určte, ktorú vlastnosť človeka vyjadruje daný frazeologizmus.

Vie, odkiaľ vietor fúka.

- E. neposedný
- F. **bystrý**
- G. prispôsobivý
- H. prefikáný

Úloha 2

Ktoré je správne poradie druhov frazeologizmov?

Dostal sa z blata do kaluže.

Stojí ako kôl v plote.

Na tri krále o krok ďalej.

My o vlku a vlk za dverami.

- E. porekadlo, porekadlo, prirovnanie, pranostika
- F. **porekadlo, prirovnanie, pranostika, porekadlo**
- G. pranostika, prirovnanie, porekadlo, prirovnanie
- H. prirovnanie, porekadlo, pranostika, porekadlo

Úloha 3

Z ukážky vypíšte zložené slovo.

*O Štefanovi Baničovi a jeho živote vieme pomerne málo, pretože ako väčšina Slovákov, chudobných maloroľníkov, nemal doma na ružiach ustlané. **maloroľníkov***

Úloha 1

Urč vetu podľa členitosti.

Prišiel domov až večer. A.

dvojčlenná úplná

- E. jednočlenná neslovesná
- F. jednočlenná slovesná
- G. **dvojčlenná neúplná – prišiel (prísudok), on (nevyjadrený podmet)**

Úloha 2

Ktorá z viet je jednočlenná slovesná? A.

Nová čerpacia stanica.

E. *Fínsko bolo výrobcom úspešného modelu telefónu Nokia.*

F. **Prší celý deň. – prší = slovesný vetný základ**

G. Pod'ťe sa na to rýchlo pozrieť!

Úloha 3

Urči, akým typom vety je veta: *Popoludnie.*

- C. holá
D. neúplná
- C. úplná
D. **jednočlenná**

8. Syntaktická rovina jazyka – vetné členy

Úloha 1

Ktoré slovo je vo vete nezhodným prívlastkom?

Lahký závan vetra rozvíril krásnu vôňu.

- E. ľahký
F. krásnu
G. **vetra**
H. závan

Úloha 2

Určite, v ktorej vete nie je vyjadrený podmet.

- A. Máloktorý človek je bez chýb. B. **Veď aj tak bola priveľmi stará.**
C. Ale veď tá váza nemala nijakú cenu! D. Sestra sa pýta.

Úloha 3

Doplňte presný názov vetného člena zvýrazneného vo vete.

Deti starej mamy pravidelne nosievali malú kyticu voňavých ruží.
nezhodný prívlastok (rozvíja podstatné meno kyticu)

9. Štylistická rovina jazyka

Úloha 1

Aké je poradie jazykových štýlov, ku ktorým patria žánre?

prednáška – fejtón – inzerát – poštová poukážka

- E. publicistický, hovorový, publicistický, odborný
F. odborný, umelecký, administratívny, administratívny
G. rečnícky, hovorový, publicistický, odborný
H. publicistický, umelecký, administratívny, administratívny
- **podľa môjho názoru nie je správna ani jedna odpoveď**

prednáška (náučný/rečnícky), fejtón (publicistický), inzerát (publicistický), poukážka (administratívny)

Úloha 2

Ktorými vetami sa začína a končí príbeh?

1. Pracujete u nás už dosť dlho.
2. Šéf jej preto istého dňa povedal milú správu.
3. A v práci si počínate veľmi dobre.
4. Bez akýchkoľvek pripomienok holila bradu, ba i niekoľkodňové strnisko.
5. A tak žiletka ostří šéfove ceruzky.
6. Žiletka si roky-rokúce poctivo a svedomito plnila svoje povinnosti.
7. Patrí vám preto povýšenie.

A. 2 a 4

B. 6 a 7

E. 1 a 5

F. **6 a 5**

Úloha 3

Uved'te, aký slohový postup je uplatnený v ukážke.

Pozývame Vás na zasadnutie rodičovskej rady, ktoré bude v stredu 10.júna 2021 o 18. 00 v 9. A triede.

informačný slohový postup

10. Literárna teória

Úloha 1

Znakom balady je:

E. veľký rozsah, obsiahle dielo

F. dobrý koniec

G. **gradácia**

H. je iba ľudového pôvodu

Úloha 2

Uved'te, akým básnickým prostriedkom je zvýraznené slovné spojenie v texte:

*V plechových rúrach pri uhloch domu cengali kvapky roztopeného snehu. Smutný pohľad na malý kus popolavého neba, holú stenu susedného domu a cez nízke šindľové strechy na biele jednotvárne vršky, žltú dielňu s komínom naplňoval človeka ťažkým, **oloveným citom**.*

a/ metafora

c/ epiteton

b/ personifikácia

d/ nonsens

Úloha 3

Určite literárny druh ukážky.

*Pokojný večer na vršky padal
Na sivé polia
V poslednom líči starootcovská
horela rola
Z cudziny tulák kročil som na ňu
bázlivou nohou
Slnko jak koráb v krvavých vodách
Plá pod oblohou*

lyrika (dielo: Otcova roľa – Ivan Krasko)